

Ve svém okouzlujícím pátrání v minulosti, vyprávěč bohatý barvami Nebarevných vzpomínek, Martin Vopěnka, vystupuje v dvojí roli, vyplývající ze stejného já: v roli dítěte, které prožívá dávnou přítomnost, a v roli dospělého, který své zážitky umisťuje do historického kontextu a komentuje je pro čtenáře potomstva.

Kniha vypráví příběh tří osob ve složení otce, proslulého a přísného matematika, psychotické matky pocházející z levicové židovské rodiny, a jejich kluka, který vyrůstá v komunistickém světě Československa před, během a po Pražském jaru, jež znamenalo krátké obrození v roce 1968, ale opomenuta není ani západní cesta prosperity a pragmatismu. Nejsou zanedbány etnické kořeny a konfliktní soužití obou komunit, které se střetávají v dítěti (vypravěči). To se stává středem opětovných hodnocení. Nebarevné vzpomínky znamenají v klidném a bohatě strukturovaném psaní autora pyšnou skromnost autenticity, bez vážných rozsudků, ani tehdy, kdy vypráví o okolnostech a individualitách zpětně hodnocených negativně. Opatrná přísnost spisovatele, a jeho spolehlivý iterární instinkt potvrzují „Znovu nalezený čas“, který, jak autor doufá, „vyvoláním starého záznamu vytváří obraz, který představuje věrné zrcadlo tehdejšího, dnes zmizelého světa“. V tomto malém epickém kletu nalezne rumunský čtenář mnoho rodinných prvků a dostatečně podnětných, dokonce povzbuzujících novinek.

Norman Manea

În seducătoarea sa restrânsă investigație a trecutului, naratorul bogat în culori al „Amintirilor fără culoare cu subtitlul „Despre familie și copilărie dar mai ales despre anii 60” Martin Vopenska (editura Vremea 2015) apare într-un dublu dol derivat din același eu: cel al copilului care își tăriește prezentul de demult și al adultului, convocat, periodic să situeze întâmplările în context istoric și să le comenteze pentru cititorul psoterității.

Este povestea unui trio, format din tatăl, matematician ilustru și auster, mama nevrotică, dintr-o familie de evrei de stînga și băiatul lor care crește odată cu narațiunea în lumea comunistă a Cehoslovaciei dinaintea, din timpul și după primăvara de la Praga a scurtei renașteri din anul 1968, dar și periodic în vestul capitalist al prosperității și pragmatismului. Nu sunt ignorate rădăcinile etnice și complicațiile conflictuale ale celor două comunități care se întâlnesc în progenitura care este centrul reevaluărilor, și în ramificațiile sociale și politice ale familiilor. „Amintiri fără culoare” în seamnă în scrisul nuanțat și calm al autorului o orgolioasă modestie a autenticității, fără sentințe solemne, nici atunci când se referă la împrejurări și individualități negativ clasate retrospectiv. „Amintiri fără culoare” confirmă instinctul oiterar sigur și rigoarea oprudentă, nuanțată a scriitorului care cum speră „prin developarea unei înregistrări vechi obține o imagine care reprezintă o oglindă fidelă a lumii de atunci, astăzi dispărută”. Cititorul român va găsi multe elemente familiare și destule noutăți stimulative, chiar incitante în această mică bijuterie epică.

Norman Manea